

Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрлігінің
Статистика комитеті төрағасының
2019 жылғы 19 желтоқсандағы
№ 14 бұйрығына 14-қосымша

**«Үй шаруашылығы құрамының бақылау карточкасы»
(индексі D 008, кезеңділігі жылдық (тоқсан сайынғы нақтыланумен))
жалпымемлекеттік статистикалық байқаудың статистикалық нысанын
толтыру жөніндегі нұсқаулық**

1. Осы «Үй шаруашылығы құрамының бақылау карточкасы» (индексі D 008, кезеңділігі жылдық (тоқсан сайынғы нақтыланумен)) жалпымемлекеттік статистикалық байқаудың статистикалық нысанын толтыру жөніндегі нұсқаулық (бұдан әрі – Нұсқаулық) «Мемлекеттік статистика туралы» Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 19 наурыздағы Заңының (бұдан әрі – Заң) 12-бабы 8) тармақшасына сәйкес әзірленді және «Үй шаруашылығы құрамының бақылау карточкасы» (индексі D 008, кезеңділігі жылдық (тоқсан сайынғы нақтыланумен)) жалпымемлекеттік статистикалық байқаудың статистикалық нысанын (бұдан әрі – Бақылау карточкасы) толтыруды нақтылайды.

2. Осы Нұсқаулықта Заңда айқындалған мәндердегі ұғымдар, сондай-ақ мынадай анықтама пайдаланылады:

супервайзер – үй шаруашылықтарына зерттеу жүргізуді қамтамасыз ететін және интервьюерлердің жұмысына бақылауды жүзеге асыратын аумақтық статистика органының қызметкері.

3. Осы статистикалық байқау зерттелетін үй шаруашылығының барлық мүшелерінің тізімін құруға және олардың әрқайсысы бойынша әлеуметтік-демографиялық сипаттамаларды алуға арналған.

Статистикалық байқауға халықтың тұрмыс деңгейін бағалау бойынша үй шаруашылықтарын іріктеп зерттеуге қатысатын барлық үй шаруашылықтары жатады. Бақылау карточкасын жылдың басында (қантарда) интервьюер толтырады, одан кейін тоқсан сайын тоқсан ішіндегі тиісті өзгерістерді енгізумен нақтылау жүргізіледі.

Үй шаруашылығының иесі Бақылау карточкасының респонденті болып табылады.

Үй шаруашылығының иесі ретінде еңбекке қабілетті жастағы жұмыспен қамтылған үй шаруашылығының мүшесі бола алады. Үй шаруашылығында еңбекке қабілетті жастағы жұмыспен қамтылған адамдар болмаған жағдайда (зейнеткерлердің немесе құрамында зейнеткерлер, мүгедектер, студенттер және тағы басқалары бар үй шаруашылықтары) үй шаруашылығының иесін қандай да бір табыс түрі бар үй шаруашылығының мүшелері өз бетінше анықтайды.

Бақылау карточкасын толтыру кезінде интервьюер сұрақтарды мынадай үлгіде қояды: «Әдетте, осы пәтерде (осы үйде) тұратын және Сізге туыстық қатысына немесе қандай да бір себептермен қазіргі уақытта уақытша жоқтығына қарамастан сізбен бірлесіп шаруашылық жүргізіп жатқан адамдарды атаңыз».

Жауаптың тиісті нұсқасы таңдалады. Жауаптың қате коды таңдалған жағдайда, оны сызып тастау және дұрыс жауабын белгілеу қажет (толтыру кезіндегі анықталған қатені интервьюер сызып тастауы және дұрыс жауабын қасына жазуы қажет).

4. Бақылау карточкасының титулдық парағын интервьюер толтырады. «Аумақтың (елді мекеннің) атауы» 1-тармағында облыстың (қаланың), ауданның (қаланың) және ауылдық елді мекеннің атауы көрсетіледі.

5. 1-сұрақта үй шаруашылығы мүшесінің 1-нөмірінде үй шаруашылығы иесінің аты жазылады. Бұдан әрі 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 және 11-ші нөмірлерде үй шаруашылығының өзге мүшелерінің аттары жазылады. Егер үй шаруашылықтың құрамында 11 мүшеден көп болса, қосымша бланкілер қолданылады.

6. 2-сұрақта үй шаруашылығының иесі бойынша деректер толтырылмайды. Үй шаруашылығының басқа мүшелері бойынша үй шаруашылығы иесіне қатыстылығы сөзбен жазылады және тиісті код қойылады.

7. 3-сұрақта үй шаруашылығының әр мүшесінің туған жылы (төрт таңбамен) және айы (екі таңбамен) жазылады. Мысалы, 1972 05 немесе 1956 12.

8. 4-сұрақта жынысы жазылады: ер – 1, әйел – 2.

9. 5-сұрақта респонденттің бойы көрсетіледі (жылдың басына). Бойын дұрыс өлшеу үшін респондент қабырғаға желкесімен, жауырындарымен, бөкселерімен, балтырларымен және өкшелерімен тақалып, қатты жерге жалаң аяқ түзу тұрады. Басты күш салмай түзу ұстайды. Содан кейін қабырғада бас жағынан ең жоғары нүкте белгіленеді, тек содан соң ғана еденнен белгіге дейінгі арақашықтық өлшенеді. 2 (екі) жасқа дейінгі балалардың бойы жатқызылып өлшенеді.

10. 6-сұрақта отбасылық жағдайының кодтарына сәйкес отбасылық жағдайы көрсетіледі. Осы бағанды толтыру кезінде «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» 2011 жылғы 26 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Кодексінде белгіленген ерлер мен әйелдер үшін неке жасы – 18 жас екендігі ескеріледі.

Бақылау карточкасында неке ретінде ресми, сондай-ақ бірге тұру сияқты азаматтық одақ та белгіленеді.

11. 7-сұрақта табельмен, аттестатпен немесе оқу орнын бітіргені туралы дипломмен құжатпен расталатын қол жеткізген білімінің ең жоғарғы деңгейі толтырылады. Тыңдалған білім курсы туралы анықтамалардың болуы, сонымен қатар аяқтағаннан кейін сертификаттар немесе куәліктер берілетін бухгалтерлік, хатшы-референт, компьютерлік курстар да есепке алынбайды.

Қол жеткізген білім деңгейі келесі шарттарға сәйкес көрсетіледі:
мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту – мектепке дейінгі мекемелерде (бала-бақша, мектепалды сыныптар) оқыған 1 мен 7 жас аралығындағы адамдар саналады;

бастауыш білім – 4 сыныпты бітіргендер;

негізгі орта білім – 9 сыныпты аяқтағандар;

орта білім (жалпы орта білім, техникалық және кәсіптік білім) – 11 сынып, бастапқы кәсіптік – кәсіптік-техникалық училище (КТУ), орта кәсіптік – колледж, техникум;

жоғары білім – университет, институт, академия;

жоғары оқу орнынан кейінгі білім – егер үй шаруашылығының мүшесі магистратураны (аспирантура, докторантура) аяқтағаннан кейін диссертация қорғаса, ол жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар болып есептеледі;

ешқандай білім деңгейіне қол жеткізбеген – мектеп білімімен қамтылған, бірақ бастауыш (1, 2, 3 және 4-сыныптар) білімді аяқтамаған балалар, мектепке дейінгі білімі бар болған жағдайда мектепке дейінгі білімі бар адамдарға жатады, мектепке дейінгі білімі болмаған жағдайда, ешқандай білімі жоқ адамдарға жатқызылады.

12. 8-сұрақта үй шаруашылығының мүшелері бойынша сауал салу кезінде уақытша жоқтарға (мысалы, әскерде жедел қызметтен өтуде, ауруханада, білім алуда) тиісті екі таңбалы кодтар (статусы, себебі) қойылады.

Келесі екі таңбалы кодтар (статусы, себебі) болуы мүмкін:

уақытша болмау кезінде – 33, 34, 36, 37, 38, 39 кодтары;

уақытша болуы кезінде – 43, 44, 46, 47, 48, 49 кодтары.

Егер кейінгі тоқсандарда үй шаруашылығы құрамы өзгерген жағдайда есепті тоқсанға (1 сәуірдегі, 1 шілдедегі, 1 қазандағы, 1 қаңтардағы жағдай бойынша) тиісті белгілер қойылады.

Егер үй шаруашылығының құрамында жаңа мүше (туған немесе уақытша келген) пайда болса, онда тиісті кодтар қойылады.

Тоқсанда келесі кодтар қойылуы мүмкін:

тұрақты болмауы кезінде – 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19;

тұрақты болуы кезінде – 21, 23, 25, 26, 27;

уақытша болмауы кезінде – 33, 34, 36, 37, 38, 39;

уақытша болуы кезінде – 43, 44, 46, 47, 48, 49.

Уақытша кету (келу) зерттелетін тоқсанда 2 айдан көп уақыт болмауды (болуды) болжайды.

Туу 21-кодты, өлім – 12 кодты қамтиды.

13. 9-сұрақта 15 және одан үлкен жастағы адамдардың, соның ішінде уақытша кеткендер және уақытша келгендердің пікірі сұралады.

Жалдану бойынша жұмыс істеушілер – кәсіпорында (мекемеде, ұйымда) жұмыс істейтін немесе жеке тұлғада жазбаша түріндегі шарт, келісімшарт бойынша немесе кез келген меншік нысанындағы кәсіпорын, мекеме, ұйым әкімшілігімен немесе жеке меншік жалдаушымен жасалған ауызша

уағдаластық бойынша жұмыс істейтін және еңбекақы түрінде (ақшалай немесе заттай нысанда) сыйақы алушы.

Жалдану бойынша жұмыс істеушілерге сондай-ақ әскерде, мемлекеттік қауіпсіздік және ішкі істер органдарында қызметін өтеп жатқан адамдар жатады.

Жалдану бойынша жұмыс істеушілерге формальды тіркеудегілер, декреттік немесе бала күтіміне бойынша демалыстағылар жатпайды, себебі олар ұзақ уақыт болмайды және жұмыстан табыс алмайды және бала күтімі бойынша төлемдер алмайды.

Жалдану бойынша жұмыс істемейтіндер – өзінің жеке кәсіпорнында жұмыс істейтіндер, жеке кәсіпкерлік қызметпен айналысады:

кәсіпорынның, фирманың иелері немесе ортақ иелері, жеке өзі немесе бір немесе бірнеше серіктеспен өзінің жеке кәсіпорнында жұмыс істейтін, дара кәсіпкерлік қызметпен айналысатын;

ауыл шаруашылығы саласында кәсіпкерлік қызметімен айналысатын фермерлер;

өзінің кәсіпорнында жұмыс істейтін өндірістік кооператив мүшелері – (артелдер) – тауарлар мен көрсетілген қызметтерді өндіретін кооператив, онда өндірісті, инвестициялауды және ұйым мүшелері арасында табыс бөлуді ұйымдастыру мәселерін шешу кезінде әркімнің құқығы кооперативтің басқа да мүшелерімен тең;

тұрақты негізде табыс әкелетін (мемлекеттік тіркеуден өткен, сондай-ақ өтпегендер) экономикалық қызметті жүзеге асыратын жеке негізде жұмыс істейтіндер;

сату үшін өнім өндіретін үй шаруашылығында жұмыс істейтіндер, сондай-ақ отбасылық кәсіпорында немесе кәсіпте көмекші ретінде жұмыс істейтіндер.

Жұмыс істемейтін және жұмыс іздеп жүрген (жұмыссыз) – респонденттің жұмысы немесе табыс әкелетін кәсібі жоқ, оны іздеуде және оған кірісуге дайын.

Зейнеткер (жұмыс істемейтін зейнеткер) – жұмыс іздемейтін және жұмыс істемейтін зейнетақы алуға құқығы бар (мерзімінен ерте зейнеткерлікке шығаруды қосқанда) респондент белгілейді.

Оқушы, студент – жұмыс іздеп жүрмеген және жұмысы жоқ оқыту нысанына қарамастан оқитын студент.

Үй шаруашылығымен, балаларды немесе басқа адамдарды күтумен айналысатын – отбасы мүшелерін күтумен немесе үй шаруашылығымен айналысатын, жұмыс іздемейтін және жұмыс істемейтін респондент.

Уақытша немесе ұзақ уақыт еңбекке қабілетсіз – мүгедектіктің болуына қарамастан денсаулығына байланысты жұмыс істемейді.

Басқа да себептер бойынша жұмыс істемейтін және жұмыс іздемейтін – жоғарыда аталған себептерден басқа өзге себептер бойынша жұмыс іздемейтін және жұмыс істемейтін үй шаруашылығының мүшесі.

14. Бақылау карточкасын интервьюер екі данада толтырады. Бір данасы супервайзерге беріледі, екіншісі интервьюерде қалады. Оған тоқсандық сұхбаттарды жүргізу кезінде үй шаруашылығының құрамында болған барлық өзгерістер (егер олар болған жағдайда) енгізіледі.

Сауал салуды аяқтаған соң интервьюер қандай да бір сұрақтар қалып кетпегендігіне көз жеткізу үшін Бақылау карточкасын қайта қарап шығады және үй шаруашылықтарына көмектескендері және ынтымақтастығы үшін алғыс айтады. Интервьюер үй шаруашылығынан тыс жерде Бақылау карточкасын қайта қарап шығады және қандай да бір сәйкессіздік тапса, онда үй шаруашылығына қайта хабарласады (жеке немесе телефонмен) және жетіспейтін ақпаратты анықтайды.